

Щоб раціонально та коректно використовувати приватну інформацію, варто звернутися до зарубіжної практики краєзнавчої діяльності. На бібліотечних сайтах США та Великобританії досить популярними є сторінки „Сімейних історій”, які створюються за особою участю жителів міста чи краю. Це калейдоскопи коротеньких історій – повідомлень щодо життя родин від діда-прадіда (упорядковані за абеткою прізвищ): чи завжди ця сім'я жила у даному місті, хто з родичів і коли першим прибув сюди, їхнє подальше життя, громадянство та віросповідання, професії, діти, внуки, міграція, родинні фотографії. Деякі сайти висвітлюють питання виконання військового обов'язку: хто з родичів у яких збройних силах служив і чи воював. На базі сімейних історій ведуться реєстри адрес електронної пошти жителів міста.

Створюючи аналогічні українські сторінки, можна було б включити дуже цікаву інформацію про статус родин, землеволодіння, успадкування в різні часи за особистими розповідями жителів. До того ж, на сайтах невеличких місцевих бібліотек сімейні історії можуть виявитися найбільш привабливою інформацією як в історичному плані, так і для осіб, котрі цікавляться та створюють своє генеалогічне дерево.

Краєзнавство – хороша тема для дитячої сторінки, яка доречна на сайтах будь-яких бібліотек, оскільки діти, особливо підлітки, досить активно використовують Інтернет і можуть зайти на сайт

публічної бібліотеки. Окрім кросвордів та вікторин з історії та географії, сторінка для дітей може бути присвячена генеалогії і містити методику створення родинного дерева. Можна запропонувати дітям відшукати відповідь на запитання „Що значить моє ім'я?” з посиланнями на відповідні сайти Інтернету або на власний розділ з переліком найбільш поширених імен сучасних українців. А відповіді на запитання „Що про свій рід я можу дізнатися від дідуся та бабусі, тата й мами?” та „Про що розповідають старі фотографії?” можуть стати приводом для започаткування на сайті віртуального конкурсу дитячих письмових робіт.

Важливим є розміщення на сайтах професійних рекомендацій щодо подальшого розвитку краєзнавчої роботи та вдосконалення віртуального бібліотечного простору. Ці матеріали зазвичай розміщують у методичних розділах. Одну з таких робіт включає розділ „Краєзнавча робота бібліотек” на сайті Херсонської ОУНБ ім. О. Гончара. Це методичні поради спеціалісту щодо різноманітних аспектів та напрямів краєзнавчої роботи.

Можливо, з часом спільними зусиллями бібліотек буде створено краєзнавчу директорію, що забезпечить лінки до відповідних сторінок бібліотек України всіх рівнів, краєзнавчих об'єднань та товариств, сайтів періодичних видань, історичної тематики, музеїв та архівів, історичних спілок.

КРАЄЗНАВЧІ ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ: ПОГЛЯД КРІЗЬ ПРИЗМУ САЙТУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ ІМ. М. Л. КРОПИВНИЦЬКОГО ЦБС ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ М. МИКОЛАЄВА

ОДНИМ із пріоритетних напрямів у роботі Центральної бібліотеки ім. М.Л. Кропивницького ЦБС для дорослих м. Миколаєва є забезпечення доступу до краєзнавчої інформації, збереження й популяризація місцевих культурних і громадських надбань. Ця діяльність знайшла відображення у загальносистемній програмі «Краєзнавство».

Інформаційні технології, які використовуються в бібліотеці, істотно впливають на оптимізацію обміну краєзнавчою інформацією; на забезпечення доступності наявних ресурсів; підвищення рівня збереження інформації на традиційних носіях; удосконалення складу краєзнавчого фонду як через поповнення відповідними ресурсами в різних форматах, так і через створення нових, оригінальних електронних продуктів.

Основними краєзнавчими електронними ресурсами бібліотеки є:

- бібліографічна база даних «Краєзнавство»;
- вебліографічна база даних «Веб-картотека краєзнавчих адрес»;
- фонд дисків краєзнавчої тематики;
- фото-, аудіо- і відеоархів творчих вечорів, літературних зустрічей, присвячених нашим землякам;
- масив краєзнавчої інформації, розміщений на сайті (www.niklib.com).

О. Некипелова

Ці краєзнавчі ресурси відрізняє багатовекторність інформації, що задовольняє різні професійні, вікові й освітні потреби віддалених користувачів.

Зазначену інформацію можна згрупувати в такі комплекси:

- за рівнем узагальнення інформації: первинна, вторинна;
- за характером знакових засобів закріплення інформації:

- документна – книги (повнотекстові електронні версії виданих документів), інформаційні бюлетені, фотографії, схеми;

- бібліографічна – бази даних; дайджести, бібліографічні та вебліографічні покажчики, списки, закладки, довідники комплексного характеру, веб-посилання;

- фактографічна – довідкова інформація з тем: «Екологічна інфраструктура міста Миколаєва», «Навчальні заклади регіону, в яких проводиться робота з екологічної освіти й виховання», «Соціокультурна структура Корабельного району»;

- *за формою подачі інформації*: текстова; графічна; відеопрезентації; флеш-презентації;

- *за тематикою*: історія та етнографія; географія й екологія; літературно-художнє краєзнавство; соціально-економічне краєзнавство.

Охарактеризуємо найцікавіші, на наш погляд, тематичні ресурси.

Історико-етнографічна краєзнавча інформація представлена в таких розділах сайту:

«Краєзнавчо-інформаційний центр «КРАЙ» (Корабельний РАЙон)»

Накопичивши краєзнавчий матеріал про Корабельний район м. Миколаєва, його історію, цікавих людей, працівники бібліотеки почали узагальнювати і систематизувати зібрану інформацію. Ця робота вилася в організацію краєзнавчо-інформаційного центру «КРАЙ» на базі бібліотеки-філії № 18 – найбільшої у районі. Також було створено новий розділ на сайті, виконаний з використанням флеш-технологій, що присвячений історії Корабельного району – одного з перших заселених місць на території міста.

Цей розділ створений завдяки багаторічній співпраці місцевих істориків, краєзнавців, бібліотекарів, школярів і студентів. Він включає матеріали колективних досліджень (інформаційні довідники і буклети, присвячені минулому й сучасності району, архівні дані з історії окремих територій та населених пунктів краю тощо), поетичні збірники, творчі роботи місцевих майстрів. Лише за два місяці існування цього розділу на сайті його відвідало близько 650 віддалених користувачів.

У розділі «Віртуальні виставки» розміщено цікаву виставку «Наші раритети», на якій представлені найцінніші книги з фондів Центральної бібліотеки ім. М. Л. Кропивницького. Взагалі фонд рідкісних і цінних видань містить понад 3 тис. прим., у т. ч. адрес-календарі (з 1869 по 1913 р.) миколаївського краєзнавця В. Ліфанова. А виставка “Запрошує Україна – мальовнича, загадкова, гостинна...” ознайомить віртуальних відвідувачів із туристичними перлинами краю.

Підрозділ веб-посилань «Миколаївщина на сторінках Інтернет» розділу «Корисні лінки» знайомить із ресурсами, які містять інформацію щодо всіх періодів розвитку краю, починаючи з історії скіфів і сарматів, давньогрецького поселення Ольвія і до наших днів

та ін. Крім того, практично кожний із сайтів, представлених у цьому розділі, присвячений історії суднобудування як пріоритетного напрямку промисловості міста.

Ресурси еколого-географічної тематики розміщено в розділах:

«Центр екологічної інформації й культури». Веде його бібліотека-філія № 2, що спеціалізується на інформаційному забезпеченні городян екологічною інформацією. Серед ресурсів, до яких користувачі виявляють найбільший інтерес:

- інформація щодо навколишнього природного середовища в Миколаївській області за декілька років, інші матеріали з питань екології;

- персональна виставка фоторобіт відомого громадського діяча, директора Миколаївської філії Інституту екології Національного екологічного центру України О. Деркача «Природа Миколаївщини», на яких зображені мальовничі ландшафти, рідкісні види рослин, чарівні пейзажі регіонально-ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя», що став одним із 7 природних чудес України.

Сторінка сайту «Регіональний комітет порятунку Південного Бугу» інформує про діяльність, спрямовану на рішення важливих екологічних проблем регіону.

Та найбільш розробленим комплексом на сайті є **літературно-художнє краєзнавство**.

У розділі «Сторінка М.Л. Кропивницького», чие ім'я носить наша бібліотека, акумульовані досить повні біографічні дані, бібліографія й вебліографія, фотоархів, розміщені тексти критичних статей про творчість відомого драматурга, корифея українського театру. До цього розділу звертаються майже 2,5% відвідувачів сайту.

Сторінка «Новинки краєзнавчої літератури» розділу «Новини» містить щоквартально оновлювану анотовану інформацію про видання, що надійшли до бібліотеки.

Вищезгаданий розділ «Корисні лінки» включає сторінку «Миколаїв літературний». Тут можна знайти посилання на міні-довідник щодо творчості миколаївських поетів і письменників.

До розділу «Електронні ресурси бібліотеки» входить сторінка «Літературна карта Миколаївщини», котра містить матеріали, присвячені літературному життю краю у різні часи. Серед тем цих біобібліографічних пам'яток: «Шевченко і Миколаївщина», розповіді про літераторів Д. Кременя, О. Сизоненка, П. Глазового, О. Бердника, Дніпрову Чайку та ін. Цей розділ користується достатнім попитом, про що свідчить статистика – 7,6% від загальної кількості відвідувань сайту.

Аналізуючи сайти публічних бібліотек України, провідні вітчизняні спеціалісти акцентують увагу на змістовності ресурсів. Наше прагнення надавати віртуальним користувачам не тільки вторинну, але й первинну інформацію реалізувалось у створеній більше трьох років тому сторінці «Краєзнавча бібліотека» розділу «Електронні ресурси бібліотеки».

Перші книги в «Краєзнавчій бібліотеці» з'явилися завдяки тісному співробітництву із відомим миколаївським істориком, ученим, письменником і публіцистом, доктором технічних наук, професором Ю. Крючковим. Зараз на сайті представлено електронні версії 4 книг цього автора.

Крім того, формуванню електронної бібліотеки сприяли партнерські відносини з миколаївським видавництвом І. Гудим, що спеціалізується на випуску книг краєзнавчої тематики. Всього на даний момент у електронній краєзнавчій бібліотеці представлено 35 повних електронних версій книг. Це романи, поетичні збірки, історичні нариси, публіцистика миколаївських авторів тощо.

Серед ресурсів краєзнавчої спрямованості, присвячених **соціальному й економічному життю міста**, слід назвати електронні дайджести «Миколаїв на сторінках місцевої преси» і «Публікації про м. Миколаїв у пресі України» (розділ «Електронні ресурси бібліотеки») з оглядовою інформацією про життя міста, які готуються за 30 місцевими газетами вже більше 10 років.

Розділ «Центр соціальної активності й партнерства» присвячено діяльності одного із структурних підрозділів бібліотеки, що займається інформаційною підтримкою регіональних громадських організацій.

Великий авторитет бібліотеці в місті надає наявність Громадської ради, в яку входять відомі культурні, політичні та громадські діячі. Інформація про її роботу допомагає відвідувачам сайту розширити уявлення про соціокультурну діяльність бібліотеки.

У вищезгаданому розділі «Миколаївщина на сторінках Інтернет» можна знайти і веб-посилання на ресурси регіонального сектору Мережі: сайтів органів влади міського й обласного рівнів, регіональних ЗМІ, бібліотек Миколаєва та ін.

Надання вичерпної інформації шляхом формування власних інформаційних ресурсів і забезпечення доступу до них, організація доступу до інших ресурсів за допомогою системи перехресних посилань, а також розміщення інформації про сайт в Інтернет-ресурсах наших партнерів забезпечують всебічну доступність краєзнавчих ресурсів Центральної бібліотеки ім. М. Кропивницького в Інтернет-середовищі. Як приклад співпраці можна навести багаторічну взаємодію з миколаївським порталом «Наше місто Миколаїв» (www.nikportal.net), на якому щорічно з 1997 р. бібліотека розміщує свій біобібліографічний довідник «Людина року. Городянин року».

Організація багатоаспектного доступу до краєзнавчих ресурсів через різні електронні форми, на наш погляд, є найбільш перспективним вектором подальшого розвитку цього напрямку роботи публічної бібліотеки. Тому в 2009 р. буде продовжено пошук оптимальної моделі подання краєзнавчої інформації. Для цього передбачено здійснити спробу проведення реструктуризації сайту, в результаті якої буде створено цілісний краєзнавчий блок. Це забезпечить більшу зручність у навігації й користуванні краєзнавчими веб-ресурсами, дозволить виділити бібліотеку із числа схожих, зробити її особливою, унікальною.

ДО 200-РІЧЧЯ ВІД НАРОДЖЕННЯ М. ГОГОЛЯ

«ГОГОЛЬ І УКРАЇНА»

14 квітня 2009 року в Національній парламентській бібліотеці України відбулася Третя науково-практична конференція „Бібліотека і книга в контексті часу”. Тема року – «Гоголь і Україна». В її роботі взяли участь науковці, працівники бібліотечної, інформаційної та книговидавничої сфер, серед них представники Міністерства культури і туризму України, Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, національних, державних, обласних універсальних наукових та публічних бібліотек, вищих навчальних закладів, видавництва „Грані-Т”, „Либідь”, „Свічадо”, ТОВ Науково-виробничого підприємства (НВП) „Аристос Технології України”.

Як відзначила у вступному слові генеральний директор бібліотеки **Т. Вилегжаніна**, за рішенням ЮНЕСКО, 2009 рік оголошено Роком Гоголя. Указом Президента України з нагоди знаменної дати передбачено низку заходів із вшанування пам'яті відомого

майстра художнього слова та великого мислителя.

Л. Любаренко

Гоголь був духовно пов'язаний з Україною, де він не перебував. Письменник показав її світові – в героїчній історії, фольклорі, побуті, народних звичаях, природі та героїці. Він, як ніхто інший, масштабно й виразно відобразив у своїй творчості ментальні риси українського народу. Його невмирущі твори увічнені в образотворчому мистецтві та кінематографії. Тому ця тема об'єднала на конференції бібліотекарів, видавців, книго- та кінознавців.

Привітавши учасників конференції, заступник міністра культури і туризму України, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України **О. Бенч** відзначила значення Гоголя для світової культури, звернула увагу на його особливе ставлення до української пісні, яку він любив з дитинства. А щодо суперечок, чийм письменником є Гоголь,